

OMNIA MEA MECUM PORTO

K A L A P I S R Ó K U S

A konyhában testet öltött a csend. Bele lehetett harapni, mint a száraz, csikorgó parafába, körül lehetett járni, mint egy vasbeton oszlopot. Hermann lehunyta a szemét, talán hogy ne lássa a sarokban kuporgó nyomorúság ördögálcát, a piros fazekat a tejberizs maradékával az asztalon.

Holdvilágos tájat látott, csillagokat, szomorúfüzet és halk, sima vízű folyót, amilyen ez a nyári éjszakákon szokott lenni, mikor a parti bokrok között mozgolódní kezd a hajnal. Otthon járt gondolatban, olyannyira, hogy érezni vélte talpa alatt a vastag port, az ismerős füveket. Otthon, a kis árva szülőföldön, ahol csak kevesek érzik otthon magukat, és ahol messzire lehet ugyan látni a szántóföldek felett, csak éppen nincs mit. Nemcsak széles és sík arrafelé a vidék, de lapos is, ritkák a jegenyemberek, akikre fel lehetne tekinteni, s akik letekintenének a bénákra, nyomorékokra, az ágrólszadaktakra.

Mocsár. Mocsár mindenütt, mert máshol sem jobb. Hermann megdörzsölte a homlokát, majd ismét felpillantva kibámult az ablakon, a semmibe. A fontoskodó majmok mindenféle intézményt játszanak, üres konzervdobozokból építenek székesegyházat, s eszükbe sem jut, hogy még rájuk is szakadhat egyszer. Egyszer? Tulajdonképpen el kellene menni. Mindegy, hogy merre, hová. Akárhová, csak itt hagyni ezt a bolondokházát, a libanoni cédrusok fojtogató árnyékát. Ha az ember csak ül a konyhában, előbb-utóbb átrágja koponyáját a csend, ízekre szedi lelkét a nyomor, vagy jönnek, és elviszik. Azért, mert görbe az orra, azért, mert szemüvege van, azért, mert valami tilosat gondolt. Azért, mert gondolkodik. S jönnek a tajtétkzó pribékek, a kés, a puskagolyó, a ciklongáz. Volt már ilyen.

Haza kellene menni Európába, elfelejteni az egészszet. Leben und leben lassen, bosszankodni vasárnap, hogy kevés a kuglófban a mazsola, galambot etetni stanicliból, bundát vásárolni az asszonyoknak, gondba esni Károly herceg házasságának sorsa felett – ezt kellene. Hermann határozott. Felkelt

az asztaltól, a szekrény elé húzta a hokedlit, és nagyot szusszantva leemelte róla az amerikai nagyapa vesszőből font kofferját, mely már idestova nyolcvan éve szolgálta a család férfitagjait. Egy konyharuhával leverte róla a port, majd felkattintotta zárait, és szemügyre vette tartalmát. Felülről, kis dobozokban elraktározva, ott heverték emlékei, szivárványszín vagy gyászjelentés-fekete papirosba csomagolva. Szórakozottan beletúrt a dobozok közé, ám azonnal visszakapta a kezét, mert valami csúnyán felsebezte kutató gyűrűsujját. Csontig hatoló, mély vágás volt, erősen vérzett, mintha ujjában kinyitottak volna egy csapat. Be kellett volna kötözni, sürgősen, de Hermannon úrrá lett a kíváncsiság. Most már sokkal óvatosabban forgatta a dobozokat, s csakhamar láthatóvá vált a koffer bal felén meghúzódó sarló. Mellette a kalapács. Családi ereklye, rozsdás kacat, de még mindig vág. Fene, még vérmérgezés lesz a vége, gyorsan tinktúrát rá, s sziszegni, mert éget, mar, mint az igazság.

Miután újján rozsdavörösre száradt a jód, Hermann visszatért a kofferhoz kutakodni. Volt is miért, mert az emlékcsomagok alatt sok minden lapult. Bélyeggyűjtemény, kapszlis pisztoly, egérfogó, anyai nagyapja katonaképe, aki érdekesmód sohasem mesélt a nagy háborúról. Nem mintha nem lett volna mit, ott járt Doberdónál, Piavénál, ám nem hajlandó engedni az unszolásnak, inkább madarokról, növényekről mesélt, vagy az ürgeöntés, hörcsögirtás fortélyairól, mert a hörcsögökre, azokra haragudott nagyon. Talán úgy gondolta, hogy ha nem beszél róla, soha többé nem lesz háború, vagy csak egy életre elege volt az ifjúkorában megélt esztelen pusztításból, nem tudni. Bölcs öregember volt, s kevés szavú, ami valahogy együtt jár. Mellette jólesett hallgatni is, szó nélkül lesni a verébre vadászó macskát, vagy csodálkozni azon, hogy nem égeti a pipa parazsa kérges hüvelykujját, amint lejjebb nyomja olykor, ha nem úgy ég, ahogy éppen kellene. Hermann legjobban a szemére emlékezett, barna, komoly szemére, és a csendes derűre, mely tekintetéből áradt, mikor az megállapodott a golyhó unokán. Belefért azokba a szemekbe az egész világ, a hold, a nap, a templomtorony, s az úristennek juthatott hely elég, mert élete alkonyán nagy templomjáró volt az öreg. Így visszagondolva, jó lett volna hallani, miért és hogyan imádkozott, mert pörölni biztos nem pörölt az Úrral, mint ahogy emberrel sem nagyon.

Gyengéden becsomagolta ismét a nagyapa emlékét a dobozkába, mellé rakta a képet, majd folytatta a leltározást. Málvin tanti összeszáradt szarvasbőr kesztyűi, fakó, foszladozó girardikalap, elvászott karikagyűrű, Károli-biblia, mellette, mint hidegen csillogó, fölényes értelem, a nagyítóüveg. Aztán virágmagok kerültek elő egy kis papírzacsokból, meg egy megzöldült, töltényhüvelyből fabrikált öngyújtó, szabóolló, töltőtoll – valódi Pelikan, s Gárdonyi Géza: Egri csillagok. Egy bádog cukorkásdo-

bozban valami zörgött – gombok –, egy kopott bőrtarsolyból pedig előrajzoltak a szavak.

Akár a lágy szellő, simogatták meg homlokát az anyanyelv hangjai, szorított komolyan kezét vele megannyi ismert utótag, elkarikázott előtte a kerekes-kerekem-kerekíti-kerekre, nyavalyatorósen rángatózott a legmegmagyarázhatatlannal, és komoran vonult a klastrom, koporsó, kolera, koponya, mint a gyászmenet. Hermann elgondolkozva pergette ujjai között a tarsoly tartalmát, mint drágaköveket szokás. Van, aki készpénzt örököl, gyárat, házat, karbunkulusokat, s van, aki szavakat. Mindkét fajta gazdagságnak ára van, s jól kell vigyázni, nehogy kupán vágják miatta az embert holmi útonállók.

Tovább kutatva egy huszárkard került elő, meg sem lehetett moccantani, annyira belerozsdásodott már a hüvelybe, néhány kézzel írott, samárfüles recepteskönyv meg egy Petőfi-kötet, lapjai között szép történet emléke lapult zizegve: a vékonyra préselt mályva. Mikor már úgy tetszett, hogy a vén koffer feneketlen, s vég nélkül fogja szállítani a régi és még régebbi tárgyakat, Hermann keze földet tapintott. Nem is akármilyen földet, mint ez kiderült, mikor belemarkolt, hanem fekete, zsíros televényt. Otthoni földet, melyet tán még az amerikai nagypapa lopott a kofferba, elérzékenyülve az indulás pillanatában. Lehet, hogy éppen ez a föld volt az, ami visszakényszerítette, ám az is lehet, hogy az idegen világ súlya alatt görnyedő ember biztonság utáni vágyakozása vezérelte vissza az Epres utcába, és az a felismerés, hogy sehol sem folyik tejjel-mézzel a folyó, így Amerikában sem.

Szórakozottan vájkált a földben, mélyítve egyre az imént még friss elhatározás sírgödrét. Ilyen súlyos poggyással, ekkora holt teherrel nem jutna úgysem messzire, hát még Európába, mely, mellékesen, lehet, hogy nem is létezik. Elmélkedett még egy sort, majd elhantolta szépen a távozás gondolatát az otthoni földbe, ahol mindazok a földhözragadtak nyugosznak, akik nem tudtak elmenni.

A konyhában ismét testet öltött a csend. Meg lehetett ízlelni áporodott, avas ízt, meg lehetett tapasztalni szörnyű ólomsúlyát. Hermann kibámult az ablakon, a semmibe, s hagyta, hogy leperegjen arcán a kétségbeesés.